

FUNDACJA GENERAL ELŻBIETY ZAWACKIEJ

ul. Podmurna 93, tel. 0048 56 65 22 186

oraz Wojskowej Służby Polek

ul. Podmurna 93, tel. 0048 56 65 22 186

e-mail: fapak@wp.pl; www.zawacka.pl

REGON 870502736

KRS 00000 41692

nr-ku 82 1090 1506 0000 0000 5002 0244

żmianu księgi;

poprzedni nr K: 498

1.03.1021

Chojnice

JOW. Gr. P.

+ Ciemińska Franciszka

YK: 498/498 Pom.

Ciemnińska Franciszka

№: 498/498 Pom.

Chojnice Tow. G. P.

I. Materiały dokumentacyjne

I/1 – relacja właściwa k 1 s. 1

I/2 – dokumenty (sensu stricto) dot. osoby relatora

I/3 – inne materiały dokumentacyjne dot. osoby relatora

II. Materiały uzupełniające relację

III. Inne materiały (zebrane przez „relatora”):

III/1 – dot. rodzinny relatora k. 3 s. 1-3

III/2 – dot. ogólnie okresu sprzed 1939 r.

III/3 – dot. ogólnie okresu okupacji (1939 – 1945)

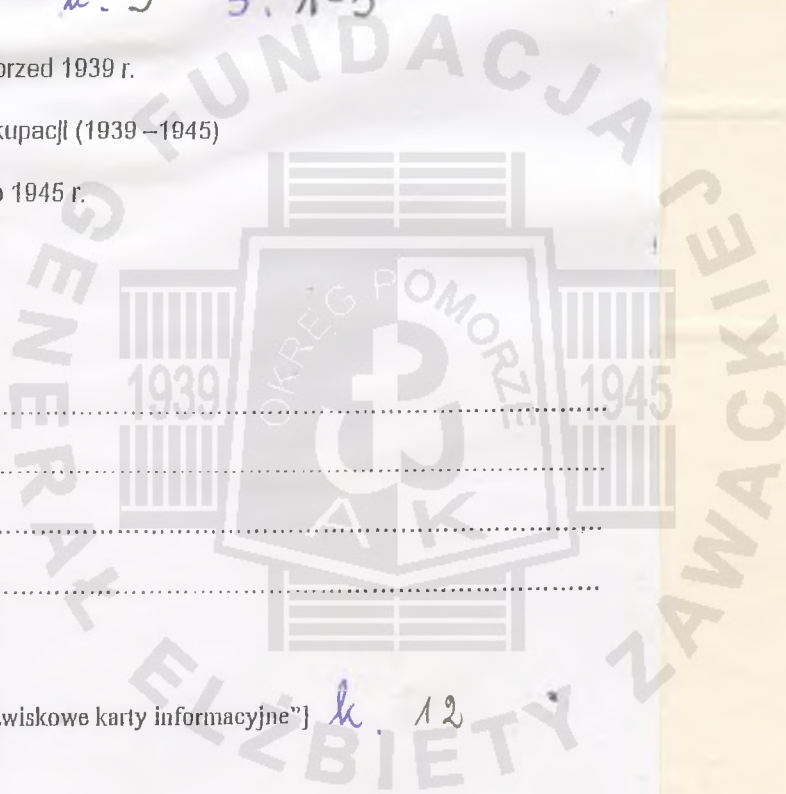
III/4 – dot. ogólnie okresu po 1945 r.

III/5 – inne...

IV. Korespondencja

V. Wypisy ze źródeł [tzw.: „nazwiskowe karty informacyjne”] k. 12

VI. Fotografie brak

Ma. Relaja

1. Informacja o działalności
kompiracyjnej Francuskiej
Ciemniszkiej, napis, omys.
(autor. A. Strelcka)

k. 1 s. 1

Nazwisko i imię: CIEMINSKA FRANCISZKA

BIOGRAM:

Ciemska Franciszka (30.IX.1902 - 20.11.1944)
ur. w Osowie. Współpracowała z ruchem oporu w powiecie chojnickim. Współpracowała z Lewińskimi. Na skutek denuncjacji została zamordowana przez Jagdkomando 20 listopada 1944 r. w Bielawkach wraz z całą rodziną Ciemieńskich. Bratowa Józefa Ciemieńskiego.

(Relacja Władysława Kuleszy - w teźce Józefa Ciemieńskiego, nr M-530/1168)

(Wzmianka B. Szczęsnego w art. Organizacja ruchu oporu w powiecie chojnickim w latach 1939-1945. Zeszyty Chojnickie 1967 Nr 3, s. 42 - 43)

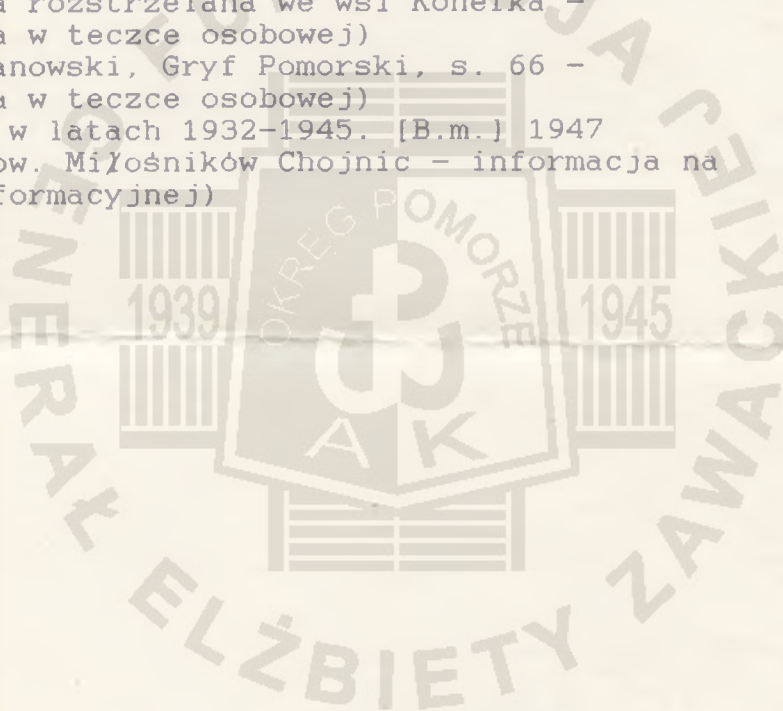
(Wg rel. Z. i Wł. Lewińskich - teźca nr K-160 - informacja w teźce osobowej F. Ciemieńskiej)

(K. Ciechanowski: Ruch oporu na Pomorzu Gdańskim 1939-1945, Warszawa 1972 MON, s. 355 - podaje, że została rozstrzelana we wsi Konefka - informacja w teźce osobowej)

(K. Ciechanowski, Gryf Pomorski, s. 66 - informacja w teźce osobowej)

(Chojnice w latach 1932-1945. [B.m.] 1947

Komitet Tow. Miłośników Chojnic - informacja na karcie informacyjnej)

III. / 1.
1. Materiały dotyczące rodziny
relatora - Fr. Ciemińskiej:

1. Fragmenty relacji, Władysława
Dulecy (ze zbiorów E. Zawackiej)
z 19.08. 1981, mpis kserokop. k. 2 s. 1-2
2. Nota biograficzna autorstwa
A. Strachockiej - Marta Ciemińska -
- mpis. kpp. k. 1 s. 3

Patriotyzm oraz chęć niesienia pomocy potrzebującym jej, przez rodzinę Ciemińskich był znany w całej okolicy. W ich sąsiedztwie miała swe bunkry grupa partyzancka Jana Cemki. Partyzanci byli u nich częstymi gośćmi. Marta piekła chleb i prała im bieliznę. Jej mąż Józef był ich zwiadowcą i łącznikiem.

Z jednej i z drugiej strony zabudowań Józefa w odległości około 300 m zamieszkiwało jego dwóch braci Jan i Piotr.

Pamiętam dzień 25 maja 1943 roku kiedy to bracia Ciemińscy Józef i Michał budowali ołtarz polowy w rewirze leśnym Nr 157, gdzie była zarządzona przez komendanta powiatowego "Kruka" koncentracja grup partyzanckich "Gryfa Pomorskiego" i uroczysta przysięga.

Jest mi wiadomym, że w owym czasie Ciemińscy udzielali schronienia ukrywającemu się "siędzu Wołoszykowi z Konarzyn, który korzystał z ich gościnności gdy przebywał w tych stronach. Marta Ciemińska trudniła się kolportażem ulotek pisanych na maszynie o treści antyhitlerowskiej, przepowiadających rychły koniec III-ej Rzeszy, jak również wiadomości z frontów uzyskane z nasłuchu radiowego. To wszystko w owym trudnym okresie budziło nadzieję wśród ludności polskiej, podtrzymywał na duchu i pomagało przetrwać.

Wykonując te patriotyczne czynności nie sądziła, że skończy się to dla całej rodziny Ciemińskich tragicznie. Ciemińscy oskarżeni przez Józefa Osowskiego i Jana Zabrockiego z Bielaw oraz policjantów Korsanke i Rabatta z Czerska, zostali w bestialski sposób zamordowani. 2/

Tragedia rozegrała się dnia 20 listopada 1944 roku o godz. 9.30. Jagdkomando przy współudziale policji z Czerska i miejscowych Niemców z Malachina osaczyła wszystkie 3 rodziny Ciemińskich, których kolejne rozstrzeliwano po uprzednim zmasakrowaniu.

2/ Wojciech Bucholec "Chojnice w latach 1939 - 1945".

do str. 7 - z materiałów ^{33 m. Pom.} H. Kuleszy, przesłana na 19. I. P. do zbiorów 62

Zginęli: Józef Ciemiński - ojciec ur. 31.08.1875r. Piotr Ciemiński ur. 29.06.1903r., Józef Ciemiński - syn ur. 07.03.1909r.,

✓ Franciszka Ciemińska ur. 30.09.1902r. oraz wyżej wspomniana Marta Ciemińska. Razem zamordowane 5 osób. Scenę tą obserwował ukryty w krzakach sąsiad Ciemińskich, Jan Czapiewski mieszkający po drugiej stronie rzeki Niechwaszcz, obecnie już nie żyjący.

7^m Śmierci uniknęli dwaj bracia Ciemińscy, Jan, który w tym czasie był więziony w Gdańsku oraz Michał, wywieziony na przymusowe roboty. Marta zostawiła dwoje małych dzieci, których nie zamordowano. Pieczę nad dobytkiem pomordowanych Niemcy powierzyli wspomnianemu wyżej Janowi Zabrockiemu z Bielaw.

Po zabudowaniach Pietra i Józefa Ciemińskich nie ma dziś śladu, pozostały resztki fundamentów. Miejsce ich męczeńskiej śmierci upamiętniono obeliskiem. Pragnę przechować żywą pamięć po tych co polegli i nie doczekali naszych dni. Są im to winni żołnierze podziemia, którzy ocaleli.

Nazwisko i imię: CIEMINSKA MARTA

BIOGRAM:

Ciemińska Marta (2.VI.1911-20.XI.1944) Ur. w Górkach, woj. bydgoskie. W gospodarstwie Ciemińskich przebywali ludzie "wyjści spód prawa". W jego sąsiedztwie miała swe bunkry grupa partyzancka Jana Cemki. Mąż Ciemińskiej - Józef był ich zwiadowcą i łącznikiem (poza tym był kwatermistrzem i zaopatrzeniowcem oddziału Cysewskiego).

Marta Ciemińska kolportowała ulotki pisane na maszynie o treści antyhitlerowskiej, jak również wiadomości z frontu uzyskane z nasłuchu radiowego. Współpracowała z Lewińskimi.

Ciemińscy zostali zadenuncjowani m.in. przez Józefa Osowskiego i Jana Zabrockiego z Bielaw.

20 listopada 1944 r. wszystkie trzy rodziny zostały w bestialski sposób wymordowane przez Jagdkomando. Zgineli: Józef Ciemiński - ojciec (ur. 31.08.1875 r.), Piotr Ciemiński (ur. 29.06.1903 r.), Józef Ciemiński (mąż Marty) - syn (ur. 07.03.1909 r.), Franciszka Ciemińska (ur. 30.09.1902 r.) oraz także Marta Ciemińska.

Śmierci uniknęli dwaj bracia Ciemińscy - Jan, będący w tym czasie w więzieniu w Gdańsku oraz Michał, wywieziony na przymusowe roboty.

Marta zostawiła dwoje małych dzieci, których nie zamordowano.

(W. Bucholc: Chojnice w latach 1939-1945. - informacja w teczce osobowej)

([?]) Cysewski: Był taki czas kiedy las był moim domem - informacja w teczce osobowej)

(Wzmianka B. Szczęsnego w art. Organizacja ruchu oporu w powiecie chojnickim w latach 1939-1945.

Zeszyty Chojnickie 1967 Nr 3, s. 42 - 43)

(Wg relacji Z. i Wł. Lewińskich - teczka nr K-160 - informacja w teczce osobowej)

(K. Ciechanowski: Ruch oporu na Pomorzu Gdańskim 1939-1945, Warszawa 1972 MON, s. 355 - podaje,

że została rozstrzelana we wsi Konefka - informacja w teczce osobowej)

(K. Ciechanowski, Gryf Pomorski, s. 66 - informacja w teczce osobowej)

(Relacja Władysława Kuleszy)

(Relacja Władysława Kuleszy - w teczce Józefa Ciemińskiego, nr M-530/1168)

(Pomerania 1975 nr 6, s. 26 - informacja w teczce osobowej)

(Chojnice w latach 1939-1945 - informacja na karcie informacyjnej)

T: K-498/498 Pom. Chojnice

Ciemniska Franciszka

V. Karty informacyjne

№. 12

4987
+ Ciemińska Franciszka — Chojnice

zamordowana dn. 20. 11. 1944 r. w Bielawkach

. Wzrostanka B. szeregowego w art. Organizacja
ruchu oporu w pow. chojnickim
w latach 1939-1945

Zeszyty Chojnickie NR. III.

1967 r. str. 42

wy. red. ZiWi. Lewińskich 160/Pam.

Pr. Ciem. współpracowała z Lewińskimi

- zamordowana pod koniec 44 r. przez „fajdkomando”

156

AK
Włodzisław
Lipno

Sobowiska Maria
Ryśka

K 429

2 Chojnice

④ 4. Ciemińska Franciszka
Marta.

nr 498 K Pom

CIEMINSKA Franciszka /30.IX.1902 + 30.XI.44/ ur.
w Osowie, kobieta wiejska; współpracowała z ruchem
oporu w pow. Chojnice na Pomorzu, na skutek denun-
cjacji areszt. 20.XI.44r. za kontakty z partyz.,
rozstrzelana we wsi Konefka. 10 Bielowach

12 "Stawki"
12/7 materiały w Kulezy m 33 P. s.7.

1. 2 498 / 10m. 3 3 4141 Ak
Chojnice ✓
4. Ciemińska Franciszka⁵.
6. 7.
8. 9. ur. 30. IX. 1902 r. w Usowie
10. Bielawy pow. Chojnice 11. 2 reszt. 30. IX. 1944 r. za
współpracę z partyzantami
Rozstrzelano 30. XI. 1944 r. w
Bielawie Konefka pow. Chojnice
12. Mater. W. Kuleszy, „Ruch Oporu w Pomorzu” Cichonowski

Współpraca z partyzantami
II. Krywanie partyzantów.
Za kontakty z partyzantami rozstrzelana
20 (30?) XI 1944 r. we wsi Bielawy (?)

Pomorze 5.21.2.8.

h. Gryf Pom
Chojnice

+ Ciemińska Franciszka

30.17 1902

+ 20.11 1944 w Bieleńskach ?

+ wystawiona 30.11 1944 w. Konek

1. Ciemińska Franciszka: Kuch. Opom. na Pomorzu Gdańskim. 1939-45
M. O. P. K. W. 1972. str. 355

2. Dr. Bernarda Kusznego, Opom. w pow. Chojnickim
1939-1945 "Zeszyty Chojnickie" R. 1967 Nr III. wyd.
Chojnickie Towarzystwo Kulturalne

5.21.2.8

gryf Pomorski

Pamięć

CIEMIŃSKA FRANCISZKA

Nazwisko i imię

Nazwisko panięńskie

Pseudonimy

Nazwiska używane
w czasie okupacji

Imiona rodziców,
nazwisko matki

30.11.1902 r. Dąbrowo
Data i miejsce urodzenia

Adres obecny

20.11.1944 r. Bielawy
Data i miejsce śmierci,
ew. przyczyna

ZRÓDŁA I ZAPISY BIOGRAFICZNE: Komitet Powst. Miłojników
Chojnice. Wyd. 5 tyerem 1947 r., "Chojnice w Latkach 1939-1945"

str. 124. str. 63

Zone rolnik ^{z Bilgrodzie} z oskarżeniami. Dronki port
Zabrocki faim z Bielaw i poljeanci korsarckie
i Rabatt.

Ekshumowane

Z nich zgineli Ciemiński port, Piotr. Lpi. port
i Maska ~~Co~~

Przytym zamordowania mi znane.

Bielawy

5.21.2.8

6 ✓

Tomasz

+ *Ciecińska Franciszka*

Nazwisko i imię

Nazwisko panięńskie

Pseudonimy

Nazwiska używane
w czasie okupacji

30. IX 1902 r.

Imiona rodziców,
nazwisko matki

Data i miejsce urodzenia

30. XI 1944, miś. Konefka

Adres obecny

Data i miejsce śmierci
ew. przyczyna *po-
w. choroby*

ZRÓDŁA I ZAPISY BIOGRAFICZNE:

Okrę Pomorze, okr. Łojanice

Ciechanowski

M.B.

2. Dr. Bernard Inussing^{Org} Radka Opornie na Pomorze
Gdańskim 1939-45. M. S. N. 4-10 w pow. Chopnickim -
1939-1945 " Leszycy Chopnicki R. 1967 nr. III
Wyd. Chopnickie Towarzystwo Kulturalne

+ Ciemińska Franciszka [Ciech. 355] ^{upr. 1.11.1944}
w. 30 IX 1902 ^{chojnice}

Ciechanowski R. gonf Pomorski str 66
zob. także B Szerszyński, Żmity Chojniczin 1967 s. 93

+ Ciemińska Franciszka V 8
Ciechanowski Konrad
Ruch oporu na Pomorzu Gd. 39-45
W-wa 72 MON

Ur. 30. IX. 1902, aresztowana za współpracę
z partyzantami. Rozstrzelana 30. XI. 44
we wsi Komefka pow. Chojnice. ^{przez Fajdę Komand}
str. 355

Ciechanów wsi: str 365 9 ✓
Criminologiczna Korespondencja nr 30. IX 1902, aresztowanie
za kradzież pracy z party zautomat. Rozstrzelana
30. XI 1944r. we wsi Konefka pow. Chejlice

Chojnice
1/2/10

10

Ciecińska Franiska, ur. 10.12.1902 r.
orientowana na współpracę z partyzantami.
Arrestowana 10.11.1944 r. w mi. Konefka
pau Chojnice.

Ciechanowski str 355

+
1944 CIEMIŃSKA FRANCISZKA

rob. Storska poleg. Mieszkańca Walki ... 5 66
lic. w Osowie w. Pomorze; 20.11.1944 aresztowana
za działalność konsp. w par. Chojnickim
rozstrzelana we wsi Koneckia

a

Chojnice
19

Cielmista Franciszka

Zamordowana przez Niemców za współpracę
z partyzantami

Zob. T.M-1183/1979, Leon Dobkowski, ul. III 13
miej. Chojnice

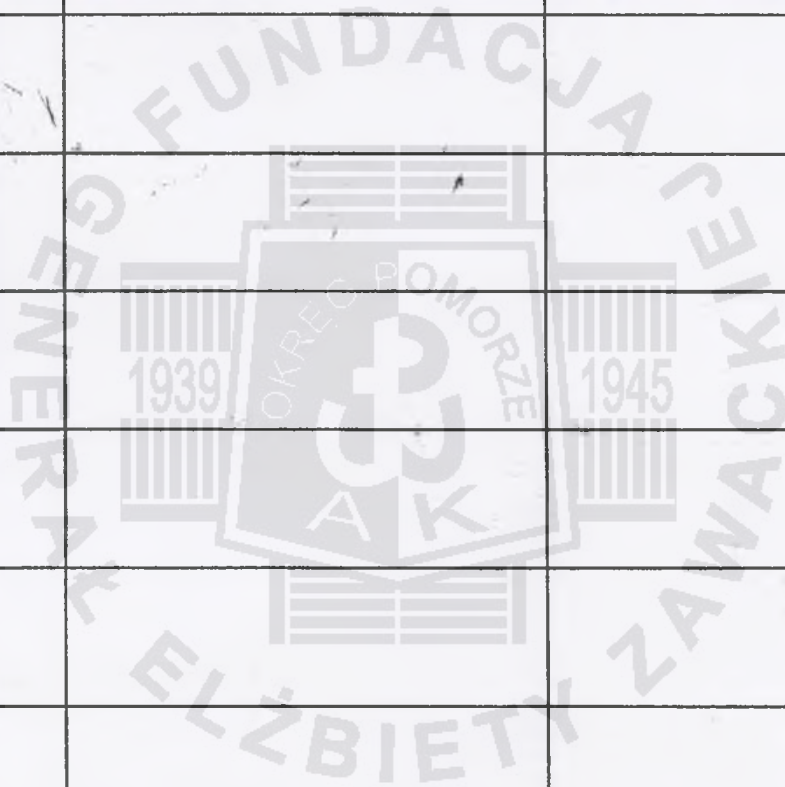
karta od 1.03.2007

FUNDACJA
Naczelny i Muzeum Pomorskie
Biuro i Archiwum
Armii Krajowej oraz Wojskowej Służby
87-100 Toruń, ul. Podmurna 93
tel. 056 65 22 186, e-mail: archAK@um.torun.pl
REGON 870502436

t. osobowa Ciemińska Franciszka K: 498/498 Tom.
Chej. Jan S. P.

(nazwa zespołu, zbioru, kolekcji i sygnatura akt)

Lp.	Nazwisko i imię korzystającego	Temat pracy (ewent. cel wykorzystania)	Data korzystania
1	deSkerka	upominek w puzerze i uszyte okno.	1.03.2007
2	M. Rutkowska	p.mqr	14.06.2012r.
3			
4			
5			
6			
7			
8			
9			

Ciemnińska Franciszka

